

Van : college van burgemeester en wethouders

Datum : 21 november 2017

Portefeuillehouder(s) : wethouder Koster

Portefeuille(s) : Cultuur

Contactpersoon : C. Stuart

Tel.nr. : 06-25723619

E-mailadres : stuart.c@woerden.nl

17R.00967

Onderwerp:

Voortgang regiobibliotheek Het Groene Hart

Kennisnemen van:

Voortgang regionale samenwerking Bibliotheek Het Groene Hart

Inleiding:

Zoals toegezegd stuur ik u een voortgangsnotitie over de regionale samenwerking in de Regiobibliotheek Het Groene Hart, mede naar aanleiding van de bestuurlijke brief van juni, aangaande de onevenwichtige financiering door verschillende gemeenten. Hierna volgt een analyse van het vraagstuk, de opgave, de oplossingsrichting en de voorlopige standpunten van onze partners in de regio.

Deze raadsinformatiebrief geeft invulling aan punt P-089 van de LangeTermijnAgenda (LTA)

Kernboodschap:

Betekenis Bibliotheek Het Groene Hart

De bibliotheek van nu is een cultureel-maatschappelijke instelling die bijdraagt aan culturele vorming en persoonlijke ontwikkeling van mensen en daarmee de zelfredzaamheid en participatie van inwoners stimuleert. Deze rol kan zij vervullen omdat zij een waardenvrije 'huiskamer' voor de gemeenschap is, en in die hoedanigheid deel uitmaakt van de publieke ruimte in de binnenstad.

Sprekend voorbeeld hiervan is bijvoorbeeld de bibliotheek in het dorpshuis in Harmelen. Klein, maar fijn en in het hart van de samenleving. In Zegveld zijn bibliotheek, het wijkplatform, vrijwilligers en gemeente in gesprek om aansluiting te zoeken bij de lokale behoeften. In Woerden neemt de bibliotheek mede het voortouw namens de C5 in het gesprek over de Binnenstadvisie namens stakeholders in de binnenstad, omwille van die publieke ruimte voor verblijven & ontmoeten, vorming en beleving. Het is prettig te merken dat deze rol van de bibliotheek ook door de andere stakeholders wordt erkend en aangemoedigd. In de programmering van de bibliotheek vertaalt zich dit nu in activiteiten die ouders, scholen, kinderopvang en consultatiebureaus ondersteunen bij de opvoeding, ontwikkeling en het leren. De bibliotheek zet hiervoor haar collectie – digitaal en papier -, haar kennis en haar deskundige

ondersteuning in. Het Taalhuis is hiervan een voorbeeld. In het Taalhuis werkt de bibliotheek samen met een aantal maatschappelijke organisaties. De Bibliotheek coördineert de taalondersteuning aan laaggeletterden. In de bibliotheek in het centrum van Woerden houdt een taalspecialist wekelijks spreekuur en ondersteunt taalvragers en taalmaatjes (Taalpunt). Op het gebied van participatie biedt zij bijvoorbeeld ruimte aan de bijeenkomsten Walk & Talk, om mensen te ondersteunen die op zoek zijn naar een nieuwe werkring.

Transformatie

Om in het hart van de samenleving van betekenis te kunnen zijn en blijven, is een voortdurend reflectief gesprek nodig tussen alle betrokkenen, in partnerschap en dus in gedeeld eigenaarschap. Dit om maatwerk te kunnen leveren al naar gelang de lokale behoeften, en tegelijkertijd in gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het fundament dat organisatorisch en bedrijfsmatig nodig is om maatwerk te kunnen leveren. Dat gesprek heeft de afgelopen jaren onder druk gestaan. Omdat niet alleen de bibliotheek maar ook wijzelf als gemeenten in transformatie zijn, en omdat er veel wisselingen van de wacht zijn geweest (bestuurlijk en ambtelijk, lokaal en regionaal). Het eerste doet een beroep op eenieder om de kansen te blijven zien en tegelijkertijd slimme en nieuwe verbindingen te zoeken in ons opdrachtgeverschap. Het tweede, de wisselingen van de wacht, heeft zijn weerslag gehad in de continuïteit en daarmee het tempo van het gesprek, waarin ieder naar beste vermogen heeft bijgedragen. Onder deze omstandigheden is het toch gelukt om stappen te zetten op weg naar bibliotheekvernieuwing in het hart van de samenleving.

Uitgangspunten & prioriteiten

In constructief regionaaloverleg met de bibliotheek hebben wij in het voorjaar van 2017 de inhoudelijke uitgangspunten en de prioriteiten voor de nieuwe bibliotheek geformuleerd. Deze uitgangspunten zijn:

- De drie gemeenten Montfoort, Oudewater en Woerden en de Bibliotheek Het Groene Hart zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het uitvoeren van de vijf bibliotheekfuncties in het gehele werkgebied.
- We streven naar een passend spreidingsbeleid van de vijf bibliotheekfuncties.
- De bibliotheek is fysiek herkenbaar binnen elk van de van de drie gemeenten.
- De bibliotheek is ondergebracht in één openbaar en neutraal gebouw samen met andere functies.
- De bibliotheek heeft drie rollen: die van warenhuis, wegwijzer en werkplaats. waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten:
- We maken meerjarige financiële afspraken met een bijbehorend meerjarig uitvoeringsplan.
- We stellen gezamenlijk de prioriteiten vast.

De prioriteiten zijn in de volgende woorden te vangen:

- delen van kennis en ervaring,
- persoonlijke ontwikkeling
- uitlenen
- ontmoeten
- participeren
- werk(plekken)

Naar de toekomst: het vraagstuk

Onlangs hebben wij met Montfoort en Oudewater het gesprek gevoerd over de ongelijkheid in subsidiering in de gemeenten. Die verhoudt zich lastig tot het hiervoor genoemde uitgangspunt van gezamenlijke verantwoordelijkheid. Beide gemeenten hebben begrip getoond voor het appél dat de gemeente Woerden onlangs per brief in deze heeft gedaan op haar partners. Tegelijkertijd is er de realiteit van beperkte budgetten. De gemeente Montfoort heeft laten weten op dit moment geen mogelijkheden te zien om op korte termijn extra te investeren. Wel wil zij constructief meedenken over een productbegrotingssystematiek waarbij regionale afspraken worden gemaakt over basisfinanciering in relatie tot basisdienstverlening, aangevuld met mogelijke extra dienstverlening. Op basis van deze systematiek is het dan voor een volgend college mogelijk om opnieuw een lokale afweging te maken die

tegelijkertijd recht doet aan evenwichtiger partnerschap.

De gemeente Oudewater moet zich over deze begrotingssystematiek nog uitspreken. Op 14 december 2017 wordt hierover regionaal bestuurlijk overleg gevoerd.

Al bij al een complex vraagstuk met gemeenschappelijke belangen, doelstellingen en gekoesterde ambities, doch mede afhankelijk van lokale randvoorwaarden (budgetten en huisvesting) en behoeften (schaalgrootte en bevolkingssamenstelling). Het vraagstuk behelst daarnaast onderwerpen van ongelijke grootheden; langs welke verdeelsleutel financieren wij in de regio vanuit gedeelde verantwoordelijkheid de regiobibliotheek?, welk dienstverleningsniveau is hier regionaal en lokaal aan gekoppeld?, wat zou de bibliotheek moeten betekenen in mijn gemeente?, welke huisvesting past daar dan bij?, Hoe vergroten we het bereik van de bibliotheek? Welke kwaliteit streven wij dan na?, etc. En deze afwegingen spelen allemaal tegelijkertijd in alle drie gemeenten.

‘Als ik 10 problemen tegelijkertijd probeer op te lossen, heb ik er 11.’

Eberhard van der Laan

Prioriteit ‘basis op orde’:

Wat draagt een productbegroting bij aan een evenwichtiger partnerschap in de regio?

De keuze voor een productbegroting, gekoppeld aan een basisdienstverlening in de regio is een wezenlijke stap vooruit. Het objectiveert het gesprek. Het verzakelijkt de onderlinge verhoudingen. Financiering is dan niet langer naar draagkracht maar naar afname van dienstverlening. Het maakt lokaal maatwerk mogelijk, met in de toekomst mogelijkheden om te draaien aan de knoppen van kwaliteitseisen. Met andere woorden: het doet niet alleen een beroep op partnerschap, een productbegroting organiseert dat ook. Het stimuleert bewust opdrachtgeverschap en het biedt de gelegenheid om te bouwen in stappen en al naar gelang de veranderende omstandigheden (behoefte, budget en politieke accenten). Onderdeel van de verkenning van de produktbegrotingssystematiek is een risico-inventarisatie gerelateerd aan de huidige beschikbare budgetten. Op dit moment is nog niet met zekerheid te zeggen of dit positief, danwel negatief van invloed is.

Dit wiel is al uitgevonden. Het is een veel gebruikte methode binnen de provincie. We kunnen dus bouwen op goede voorbeelden en hierin eigen accenten aangeven. Bovendien worden huisvesting en dienstverlening dan ook ontvlochten. Ook voor Woerden liggen er in de toekomst wellicht kansen om het evenwicht tussen activiteitenbudget en huisvestingskosten voor de bibliotheek te optimaliseren.

Een productbegroting brengt de directeur van de bibliotheek in positie. Door de verhoudingen te verzakelijken is de bibliotheek minder afhankelijk van lokale omstandigheden. Tot die tijd doet het proces om zover te komen een uitdrukkelijk beroep op het leiderschap van de bibliotheek, ondersteund door de Bisc, die alle kennis en know how hiervoor aan kan dragen, gezien de ervaringen in andere regio's.

Een productbegroting doet ook een beroep op ons en ons opdrachtgeverschap. De dienstverlening van de bibliotheek zoekt aansluiting bij andere domeinen. Het is de taak van de gemeente om dit goed te verbinden, opdat de dienstverlening van de bibliotheek als versterking zal worden ervaren door onze partners in andere domeinen.

Proces

De bibliotheek heeft laten weten dat zij in 2018 nog onder gelijke condities en nog eenmaal een incidentele extra bijdrage van de gemeente Oudewater 2018 nog door kan, om het komende half jaar met de regiogemeenten toe te werken naar nieuwe meerjarenafspraken op basis van een productbegroting voor 2019 en verder. De besluiten en keuzes hierover worden dan onder het huidige bestuur voorbereid om ze na de verkiezingen ter besluitvorming voor te leggen aan een nieuw college. Of dit pad gevolgd kan

worden, is mede afhankelijk van het standpunt van de gemeente Oudewater in deze. Dit zal uiterlijk half december concreet worden. Daarna wordt u opnieuw geïnformeerd met een korte raadsinformatiebrief.

Financiën:

n.v.t.

Vervolg:

Komende periode zal het college voor de korte termijn inzetten op een oplossingsgerichte houding van onze partners om de bestaande opdracht voor 2018 te continueren) om de ruimte te maken voor de uitwerking van een verzakelijkt partnerschap op basis van een productbegroting en afspraken over de basisdienstverlening vanaf 2019.

Bijlagen:

De secretaris,

drs. M.H.J. van Kruijsbergen MBA

De burgemeester,

V.J.H. Molkenboer

